

Sundbyberg 2015-06-22

Dnr.nr: U2013/1724/UH

Vår referens: Sofia Karlsson

Er referens:

u.registrator@regeringskansliet.se

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Remissvar: För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning

Handikappförbunden

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 39 funktionshinderförbund som tillsammans representerar ca 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt intressepolitiska arbete grundar sig på mänskliga rättigheter.

Sammanfattande synpunkter

Utredningen föreslår att läkarutbildningen utökas med en termin som i sin tur ersätter allmäntjänstgöringen (AT).

Handikappförbunden tycker att förslaget överlag är bra. Vi har dock ett par medskick:

- Vi vill att kunskap och förmåga att bemöta och informera personer med funktionsnedsättningar ska ingå i läkarutbildningen.
- Vi vill att läkarutbildningen ska innehålla mer kunskap om läkemedel ur patientsäkerhetssynpunkt, och mer kunskap om psykiatri och psykisk ohälsa.
- Vi vill att även socialförsäkringsmedicin ska ingå i läkarutbildningen.

Slutligen vill vi lyfta behovet av kontinuerlig kompetensförsörjning och vikten av kontinuerliga kontakter med patientorganisationer.

Kompetensförsörjning

Handikappförbunden tycker att förslaget överlag är bra. En fördel med den slopade AT-tjänstgöringen är att läkarstudenterna kan påbörja utbildning till specialistläkare utan fördröjning. Detta är särskilt välkommet inom områden där det på vissa håll i landet råder brist idag, som exempelvis dermatologer och reumatologer.

Handikappförbunden uppskattar även att den svenska läkarutbildningen blir mer lik utbildningen internationellt. Förhoppningsvis kommer det att bidra till att utländska utbildningar godkänns snabbare och att rekrytering i områden med läkarbrist underlättas.

Bemötande vid funktionsnedsättning

Tidigare tränades läkarna i stor utsträckning på bemötande inom ramen för AT-tjänstgöringen. För att säkerställa att bemötande-delen inte faller bort föreslår utredningen att ett nytt mål förs in i examensbeskrivningen:

”För läkarexamen ska studenten visa fördjupad förmåga till professionellt bemötande gentemot patienter och deras närstående med respekt för patientens integritet, behov, kunskaper och erfarenheter.”

Även på andra håll i utredningen betonas vikten av bemötande, vilket vi i Handikappförbunden uppskattar. Inte minst med tanke på hur lågt vi i Sverige ligger i internationella jämförelser när det gäller just bemötande. Det kan dock finnas anledning att i viss mån ytterligare konkretisera hur läkarnas bemötande kan utvecklas.

Utöver förmåga att visa empati, lyssna på och kommunicera handlar bemötande också om kunskap. Idag saknar många läkare och annan sjukvårdspersonal kunskap om olika funktionsnedsättningar, till exempel när det gäller psykiska sjukdomar och kognitiva funktionsnedsättningar. Då riskerar förmågan att bemöta patienten på ett bra sätt bli sämre. Besöket kan ta längre tid och ibland tvingas man till och med avbryta besöket. Oftast går det att boka om och försöka igen, till exempel om det handlar om en misslyckad mammografiundersökning. I andra fall får förmågan att bemöta patienter med funktionshinder allvarigare konsekvenser.

Det behövs även mer kunskap om olika patienters förmåga att ta till sig information. Detta är också en central del i den nya Patientlagen. Det handlar till exempel om hur medicin ska tas och vilka symptom man ska vara vaksam på. I västvärlden beräknar man att bara runt

hälften av patienterna följer den medicinering som läkaren föreskriver. Detta är den enskilt största orsaken till att vården får ett dåligt utfall (Källa NEPI). När det gäller patienter med nedsatta kognitiva förmågor torde risken vara än högre.

Vi från Handikappförbunden vill därför att det i alla vårdutbildningar, ingår ett moment om hur man bemöter patienter med olika former av funktionsnedsättningar. Exakt vilka kunskaper som läkare kan behöva bör tas fram i samarbete med funktionshindersrörelsen.

Ämnesområden

Vi från Handikappförbunden uppskattar förslaget att den nya läkarutbildningen ska lägga större tonvikt på första linjens sjukvård, främjande av hälsa, kroniska sjukdomsprocesser och multisjuka äldre. Vi uppskattar även att man avser ha ett starkt fokus på patientcentrerad och teambaserad vård samt forskning.

Precis som många andra vill vi poängtera vikten av att den nya läkarutbildningen innehåller mer kunskap om läkemedel ur patientsäkerhetssynpunkt och mer om psykiatri och psykisk ohälsa. Som vi påpekat tidigare handlar kunskap om psykiatriska tillstånd, utvecklingsneurologiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, inte bara om att kunna diagnostisera, utan också om att kunna bemöta och ge information på ett bra sätt.

Kontinuerlig kompetensutveckling

Vi välkomnar förslagets fokus på forskning, som i viss mån är en förutsättning för ett kontinuerligt lärande. Bland våra förbund finns medlemmar som har sjukdomar där den medicinska och tekniska utvecklingen går snabbt framåt. Andra medlemsgrupper har sällsynta diagnoser, som läkarkåren – av förklarliga skäl – ofta har bristande kunskaper om. I båda dessa fall är det mycket viktigt att vårdpersonal får möjlighet att fördjupa sig och uppdatera sina kunskaper.

Vi i Handikappförbunden skulle därför vilja se förslag på hur läkarnas fortbildningsmöjligheter kan säkerställas, och även formella krav på kontinuerlig kompetensutveckling för att få behålla sin läkarlegitimation.

Socialförsäkringsmedicin

Det är bra att praktik integreras i utbildningen och inte blir en separat del i slutet av utbildningen. Samtidigt är det viktigt att de

delar som man lär sig genom praktiskt arbete verkligen blir integrerade i utbildningen.

Utöver frågan om bemötande, som vi tagit upp tidigare, vill vi betona vikten av att läkarna också lär sig hur man skriver underlag till Försäkringskassan. Detta tas också upp i kommittédirektivet, men behandlas inte i utredningen. Redan idag finns kritik från Riksrevisionen om brister i de underlag som de försäkrade kommer in med.

Konsekvenserna av felaktiga underlag blir för många dramatisk, med långvarig oro för om man kommer att få ersättning, och i vissa fall en helt utebliven sjukpenning. Särskilt svårt är detta för personer som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning har svårt att stå upp för sina rättigheter.

Därför vill vi att även socialförsäkringsmedicin ska ingå i läkarutbildningen.

Med vänlig hälsning

Handikappförbunden

Stig Nyman

Ordförande